

VZGOJNI NAČRT

I. NAČINI DOSEGANJA IN URESNIČEVANJA CILJEV IN VREDNOT

Namen

- Vzgojiti naše učence glede na svoje osebnostne lastnosti in značilnosti v prijazne, samostojne, prijateljske, poštene, pravične, kritične, solidarne, razmišljujoče, delavne, kreativne, zadovoljne in uspešne osebnosti, ki bodo znale živeti in zadostiti današnjim, predvsem pa prihodnjim potrebam in zahtevam sodobne evropske družbe.
- Izenačiti pomen vzgoje in izobraževanja.
- Izboljšati klimo na šoli.
- Zagotoviti enotno delovanje, celovitost, sistematičnost vzgojnega dela in avtonomijo šole.
- Povečati pripadnost, odgovornost in sodelovanje učencev, staršev, strokovnih delavcev in lokalnega okolja.

Vzgojni načrt je namenjen učencem, staršem, strokovnim delavcem, vodstvu in vsem delavcem naše šole.

Izhodišča

- Vzgojni načrt je oblikovan na osnovi vizije in poslanstva šole.
- Je del letnega delovnega načrta šole.
- Dosežen je v sodelovanju in s konsenzom med strokovnimi delavci šole, učenci, starši in predstavniki lokalne skupnosti.

Obsega

- Vrednote in vzgojna načela.
- Vzgojne dejavnosti: proaktivne dejavnosti, svetovanje in usmerjanje učencev.
- Vzgojne ukrepe.
- Pohvale, priznanja in nagrade.
- Sodelovanje s starši.

Vizija

Zbirajmo žarke. Tiste od sonca in tiste, ki gredo iz srca v srce ...

II. VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA

Vrednote

- **Poštenost** – pošteno opravljanje dela; delavci šole so zgled, jasno določena merila dosledno upoštevajo, pravično ocenjujejo in kaznujejo. Učenci nosijo odgovornost za svoja dejanja.
- **Spoštovanje** – učitelji pokažejo spoštljiv odnos in primeren način komuniciranja do sodelavcev, učencev, staršev, narave in drugačnih. Učenci so dolžni spoštovati vrstnike in vse delavce šole ter upoštevati pravila in navodila učiteljev in staršev.
- **Odgovornost** – učitelji so na pouk strokovno pripravljene, svoje obveze izpolnjujejo strokovno, pravočasno, natančno. Imajo odgovoren odnos do skupnih materialnih dobrin, ljudi, samega sebe in do zagotavljanja varnosti. Učenci spoznajo svoje dolžnosti in jih tudi upoštevajo, spoštujejo hišni red, redno opravljajo šolske in domače obveznosti, sodelujejo s sošolci, so odgovorni za svoje znanje.

Vzgojna načela

- Načela ravnanja:
 - skupno reševanje težav,
 - vključevanje in strpnost,
 - sodelovanje,
 - dogovarjanje, zavzetost za vsakega posameznika,
 - spodbujanje k odličnosti posameznikov in odnosov.
- Načelo zaupanja z zagotavljanjem varnosti.
- Načelo oblikovanja okolja za optimalno življenje in delo na šoli.

III. VZGOJNE DEJAVNOSTI IN DELOVANJE

Temeljni cilj vzgojnega delovanja je oblikovanje okolja, v katerem učenci uspešno zadovoljujejo temeljne telesne, duševne, socialne in duhovne potrebe, razvijajo samostojnost in pozitivno samopodobo ter pridobijo čut za odgovornost.

- Učitelji in razredniki usmerjajo in svetujejo učencem, kadar se pojavijo individualni ali skupinski problemi.
- Šolska svetovalna služba svetuje učencem in staršem, kadar imajo različne osebne težave in stiske ter se posvetuje z njimi, kadar gre za vzgojne probleme, družinske odnose, učenje, finančno pomoč in poklicno odločanje. Organizira in izvaja dejavnosti za krepitev vrednot iz tega vzgojnega načrta.

1. Preventivne dejavnosti

Šola bo šolsko delo in življenje na šoli organizirala tako:

- da se bodo učenci v šoli počutili varno,
- da bodo pri šolskem delu zavzeti in ustvarjalni ter
- da bodo prevzemali odgovornost za svoje vedenje in sprejemali omejitve, ki jih določajo pravila šolskega reda, hišnega reda in morebitni posebni dogovori.

Pozornost bomo namenili:

- razvijanju pozitivne samopodobe,
- razvijanju solidarnosti, medsebojni pomoči in upoštevanju različnosti,
- razvijanju socialnih veščin in dobre medsebojne komunikacije,
- razvijanju občutljivosti za prepoznavanje vseh vrst nasilja in kako ravnati v posameznih primerih,
- konstruktivnemu reševanju konfliktov,
- razvijanju moralnih vrednot,
- kritičnemu vrednotenju lastnega in vrstniškega vedenja ter prevzemanju odgovornosti.

2. Svetovanje, usmerjanje in sporazumno reševanje medsebojnih problemov

Svetovanje je proaktivno in preventivno. Izvaja se tudi pri reševanju problemov, ki so posledica nespoštovanja drugih ljudi in ob kršitvi šolskih pravil.

Cilji svetovanja

Učenec se uči:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojeti vedenje in ravnanje sebe ter drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- opazovati lastna občutja, razmišljanja in vedenja,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, pri katerih je prisoten stres, strah, tesnoba, jeza, žalost, občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, doživljanje neuspehov ipd.,
- razvijati realno in pozitivno samopodobo in samospoštovanje.

Izvajanje svetovanja

- V okviru ur oddelčne skupnosti.
- Pri pogovorih z učenci v času govorilnih ur za starše in učence.
- Ob sprotnem reševanju problemov.
- Ob drugih priložnostih.

3. Vzgojni postopki oz. oblike svetovanja

Oblike svetovanja

- A Osebni svetovalni pogovori
- B Restitucija
- C Mediacija

A Osebni svetovalni pogovor z učencem je osnovni vzgojni postopek, v katerem učenec enakovredno sodeluje. Po prestopku **učitelj** z učencem opravi razgovor in poskuša najti rešitev.

Če tak razgovor ni učinkovit, učitelj v razgovor vključi **razrednika**. Kadar tudi razrednikovo posredovanje ne pripomore k rešitvi problema, razrednik vključi še **šolsko svetovalno službo** in **starše**. Ob težjem zapletu se vključi tudi **ravnatelj** šole. Svetovalnemu pogovoru lahko sledi dogovor med učencem, starši in strokovnim delavcem ali vodstvom šole ter različne oblike pomoči učencu. Dogovor opredeljuje cilje, odgovornosti sodelujočih in morebitne izjeme.

Razrednik vodi o svojih dejanjih v postopku obravnavanja kršitve (pogovori z učencem, pogovori s starši, telefonski pogovori, pisna obvestila staršem, sprejeti dogovori ...) pisne zapise.

B Restitucija (povračilo ali poravnava škode) omogoča soočanje z napakami, ki so tudi priložnost za učenje novih vedenj in popravilo napak. S postopkom restitucije učenec poravnava etično, socialno, psihološko ali materialno škodo. Cilj poravnave je omogočiti pozitivno vedenje in popravljanje lastnih napak.

C Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki imajo problem ali konflikt, ob pomoči tretje osebe – posrednika oz. mediatorja, pogovorijo. Udeleženci prevzamejo odgovornost za rešitev nastalega konflikta. Mediator, posrednik v sporu, je odrasla oseba.

Mediacija izboljšuje splošno socialno klimo v šoli, povečuje občutek zaupanja, pripadnosti, prijateljstva, obvladovanja konfliktnih situacij, povečuje spretnosti učencev pri izgradnji dobrih medsebojnih odnosov, pomaga ponotranjiti pomembnejše vrednote.

TEMELJNA NAČELA PRI UPORABI MEDIACIJE IN RESTITUCIJE

1. Sta priložnost za učenje novih vzorcev vedenja in popravilo napak.
2. Spodbujata pozitivno vedenje in poudarjata vrednote; ne spodbujata pa obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje.
3. Zahtevata odločitev in napor učenca.
4. Ni kaznovalca, učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem.
5. Vpletene strani sprejmejo rešitev problema oz. nadomestilo povzročene škode.

IV. VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi so posledica kršitev hišnega in šolskega reda. Uporabljajo se, kadar učenci niso pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti.

Učencem pomagajo spoznavati

- njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti.

Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano

- z nudenjem podpore in vodenjem učenca,
- z iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja v sprejemljivega.

Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Izrek vzgojnega ukrepa je povezan z obveznostjo izvajanja usmerjenih individualiziranih proaktivnih, svetovalnih in drugih vzgojnih dejavnosti ter po potrebi s sodelovanjem zunanjih institucij.

Vzgojni ukrepi so:

- **Vpis v vzgojno mapo oddelka:** če gre za manjšo kršitev reda in discipline v oddelku.
- **Opravičilo:** kadar učenec žali sošolce, učitelje ali druge delavce šole in krši moralne norme, ukrepamo tako, da se mora učenec ustno ali pisno javno pred razredom opravičiti. Uporabi se ena izmed oblik vzgojnega postopka.
- **Ukinitev nekaterih pravic:** ki so povezane s pridobljenimi statusi učencev ali v povezavi z nekaterimi aktivnostmi šole (učenec se ne sme udeležiti ekskurzije, šole v naravi, naravoslovnih taborov, dni dejavnosti ...).
- **Dodatno spremstvo ali nadomestni vzgojno-izobraževalni proces v šoli:** to organizira šola za učenca, ki z neupoštevanjem navodil ogroža svojo in tujo varnost. Možno je tudi, da se učenec neke dejavnosti udeleži samo takrat, kadar ga bodo spremljali starši.
- **Dodatne dolžnosti in obveznosti oz. družbeno koristno delo:** (pospravljanje učilnice, rediteljstvo, čiščenje razredne garderobe, praznjenje košev po razredih, pobiranje smeti ...). Ta ukrep se predlaga za učence, ki so namerno storili prekršek in za katere se oceni, da bi bila ta oblika učinkovita.
- Kadar je učenec pri pouku nemiren oz. z glasnostjo moti pouk, mu učitelj lahko dodeli **dodatno učno nalogo**, ki jo je učenec dolžan opraviti (govorni nastop, predstavitev določene teme, spis ...).
- **Povečan nadzor nad učencem v času odmorov:** nadzor je potreben, če učenec pogosto krši hišni red in pravila šolskega reda ter bi med odmorom lahko izpeljal neprimerno dejanje ali povzročil škodo.
- **Zadrževanje na razgovoru:** v zvezi z reševanjem problema po pouku z vednostjo staršev.
- **Odstranitev učenca od pouka in drugih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti:** je možna, kadar učenec v razredu onemogoča učenje drugih učencev ali ogroža varnost. Zanj se lahko organizira učenje in delo izven učne skupine. Učenec v času odstranitve opravlja vzgojno-izobraževalno delo pod nadzorom strokovnega delavca. Kadar gre za **ogrožanje varnosti drugih**, učitelj pokliče v šolo starše učenca, ki morajo priti ponj v najkrajšem možnem času. Če ne želijo sodelovati, pokličemo policijo.
- Kadar se učenec neprimerno obnaša na večdnevni dejavnostih (tabori, šole v naravi ipd.) in s tem moti delo ter ogroža varnost učencev, učitelj o tem obvesti starše, ki so dolžni otroka v najkrajšem možnem času odpeljati domov.
- **Pisno obvestilo učitelja staršem:** kadar učenec ne piše domačih nalog in ne prinaša šolskih potrebščin, učitelj pisno obvesti starše. Če se stanje ne izboljša, učitelj povabi starše in učenca na pogovor.

- **Povrnitev stroškov (denarno ali materialno):** kadar učenec namerno oz. zaradi neupoštevanja šolskih pravil poškoduje šolsko ali zasebno lastnino, je dolžan povrniti stroške in pomagati pri popravilu škode.
- **Odvzem nedovoljenih predmetov:** kadar učenec v šolo prinaša nedovoljene predmete (npr. pirotehnična sredstva ...) oz. jih uporablja (npr. mobilni telefon), mu učitelj, ki to opazi, odvzame predmet in odvzem zabeleži v evidenco odvzetih predmetov. V evidenci je zabeležen datum odvzema, podpis učenca in učitelja. Starši lahko predmet prevzamejo samo osebno od učitelja, ki je predmet zasegel. Učitelj se s starši tudi pogovori. Starši podpišejo, da so predmet prevzeli.
- **Obvestilo policiji:** v primeru kraje ali fizičnega nasilja na šoli obvestimo policijo.

Vzgojni opomini (administrativni ukrepi)

Administrativne sankcije so vzgojni ukrepi, ki jih s pravilnikom predpiše minister.

Izrečejo se le, kadar učenec krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole in ko vzgojne dejavnosti oz. vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena. Izrek vzgojnega opomina je povezan z obvezno pripravo individualnega vzgojnega načrta za tega učenca.

Pravilnik o vzgojnih opominih predpiše minister za šolstvo.

V. POHVALE, PRIZNANJA IN NAGRADE

Pohvale so lahko ustne ali pisne.

Kadar se učenec ali skupina učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so lahko **ustno** pohvaljeni.

Ustne pohvale lahko objavimo tako, da jih slišijo učenci znotraj razreda ali učenci cele šole – objava po zvočniku, na šolski spletni strani ipd.

Pisne pohvale se podeljujejo za:

- prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole izven pouka,
- bistveno izboljšanje učnega uspeha v primerjavi s preteklim šolskim letom,
- doseganje vidnih rezultatov na šolskih ali drugih tekmovanjih ter srečanjih učencev z različnih področjih znanja in delovanja,
- posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti ali šolski skupnosti,
- aktivno sodelovanje pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti in prireditvev, pomembnih za delo šole,
- vzorno vedenje (**Kriteriji:** učenec se spoštljivo in vljudno vede do sošolcev, vrstnikov, učiteljev, delavcev šole – ne samo v prostorih šole, ampak tudi izven nje; pomaga tistim, ki pomoč potrebujejo; je pripravljen opraviti tudi naloge, ki niso nujno povezane z učno obveznostjo in ocenami; ima pozitiven in zavzet odnos do dela; spoštuje in lepo ravna s svojimi in tujimi stvarmi ter šolsko lastnino),
- iz drugih razlogov, ki jih ravnatelj, učiteljski zbor šole, razrednik ali mentorji ocenijo kot primerne za razlog ustne ali pisne pohvale.

Priznanja se podeljujejo za:

- večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem delu,
- doseganje vidnih rezultatov na raznih tekmovanjih in srečanjih, ki so organizirana za območje občine, regije in celotne države,
- večletno prizadevno sodelovanje in doseganje rezultatov pri raznih interesnih dejavnostih,
- doseganje vidnih rezultatov na področjih, kjer učenci predstavljajo šolo,
- večletno prizadevno delo v oddelčni in šolski skupnosti,
- ob drugih razlogih, ki jih ravnatelj, učiteljski zbor šole, razrednik ali mentorji ocenijo kot primerne za razlog podelitve priznanja.

Nagrade se podeljujejo učencem v obliki:

- pripomočkov, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku ali drugih dejavnostih,
- knjižnih nagrad,
- drugih posebnih ugodnostih ali »sladkih nagrad«.

Nagrado lahko dobi posameznik, skupina učencev ali oddelčna skupnost.

VI. SODELOVANJE S STARŠI

Šola posredno s svojimi načini vzgoje (vrednotami, načeli, dejavnostmi), kakovostjo odnosov do učencev in staršev ter posredovanjem novih znanj staršem prispeva tudi h kvalitetnejši vzgoji v družini. Pomembna je svetovalna pomoč staršem v vzgojnih zadevah in redno informiranje staršev o vedenju njihovih otrok. V posameznih primerih bo šola starše usmerila v ustrezne svetovalne institucije.

S starši želimo vzpostavljati pristen odnos soustvarjanja – cilje, ki si jih zastavimo, lahko dosežemo le s sodelovanjem. Iskali bomo načine, kako staršem čim bolj olajšati sodelovanje s šolo in jih spodbujati k aktivnemu sodelovanju. Za učinkovito vzgojno delo šole je potrebna aktivna podpora staršev.

Starši nosijo pomemben delež odgovornosti za otrokov razvoj in napredek. Na šoli bomo razvijali partnerski odnos, ki se izraža v stalnem medsebojnem sodelovanju in ustvarjanju medsebojnega zaupanja.

Delavci šole in starši se bodo skupaj dogovarjali o svojih specifičnih odgovornostih pri vzgoji otrok ter povezanosti teh odgovornosti.

Ustaljene oblike sodelovanja s starši na naši šoli so:

- roditeljski sestanki,
- govorilne ure,
- individualni pogovori,
- pisno informiranje staršev o učnem uspehu, aktivnostih učencev,
- svetovalni razgovori ob prehodu v srednjo šolo,
- dnevi odprtih vrat,
- elektronska redovalnica,
- internetna stran šole,
- svet staršev,
- druge oblike: različna srečanja otrok, staršev in strokovnih delavcev ter prireditve.

Dolžnosti staršev:

- starši skrbijo za telesno in duševno zdravje otrok in mu zagotavljajo redno obiskovanje šole,
- svojim otrokom jasno pokažejo, da se strinjajo s pravili šole in nasprotujejo njihovim kršitvam,
- skrbijo za ustrezen nadzor otrok pred in po izvajanju šolskih dejavnosti,
- spremljajo šolsko delo učencev, ki ga ti opravljajo doma,
- se redno udeležujejo roditeljskih sestankov in govorilnih ur,
- sodelujejo pri reševanju problemov, kadar jih šola povabi zaradi težav, ki jih imajo njihovi otroci ali ker so njihovi otroci kršili šolska pravila, hišni red, potrebe in pravice drugih učencev ter delavcev šole.

Pravice staršev:

- starši sodelujejo pri oblikovanju vzgojnega načrta,
- redno prejemajo uradna obvestila o učnem uspehu in napredovanju otrok, odsotnostih in drugih značilnostih,
- dobijo ustrezna pojasnila o učnem uspehu in razvoju otrok v individualnih pogovorih z učitelji,
- sodelujejo na roditeljskih sestankih, v svetu staršev in svetu šole,
- starši imajo pravico do vpogleda v šolsko dokumentacijo svojih otrok in do kopije dokumentov, do pojasnil v zvezi z dokumentacijo in do temeljnih sprememb podatkov.

V posameznih primerih, ko se starši oz. skrbniki ne vključujejo v reševanje problemov, povezanih z njihovimi otroki ali jih zanemarjajo (npr.: staršev ali skrbnikov ni v šolo), šola izvede določene ukrepe:

- Po tem, ko staršev ni v šolo, jih razrednik pisno povabi. Če ni odziva, se o tem obvesti šolsko svetovalno službo. Sledi pisno vabilo s strani šolske svetovalne službe in če ponovno ni odziva, še pisno vabilo s strani ravnatelja. V kolikor se starši ne odzovejo, vzpostavimo sodelovanje s centrom za socialno delo.

***»Če smo odrasli zavestno sprejeli vzgojo kot odgovorno nalogo,
s tem povečujemo upanje za dobre odločitve pri otroku.«***

(Zdenka Zalokar Divjak)

Vzgojni načrt je bil potrjen:

Predsednik Sveta zavoda:

Ravnatelj: